C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1328/24 Judecătoria Orhei sediul Rezina
Judecător Tetiu Ludmila

D E C I Z I E
În numele Legii

17 decembrie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

având în componența sa:
Președintele ședinței: Ion Talpa
Judecătorii: Ecaterina Arseni, Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 17 Rezina Veaceslav Dascal declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 18 aprilie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Cebotari Ruslan ***** înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 09.01.2024, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Cebotari Ruslan *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție car,e conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18.04.2024, s-a admis plângerea condamnatului Cebotari Ruslan *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare-Penitenciarul nr.17 Rezina referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că condamnatul Cebotari Ruslan *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 17 Rezina în perioada din 14.04.2023 – 14.06.2023; din 04.07.2023- 04.09.2023 și din 12.09.2023 pînă la 18.04.2024, o perioadă de 321 zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a redus pedeapsa condamnatului Cebotari Ruslan *****, stabilită prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 08.06.2023, cu 33 zile, pentru perioada de 321 zile, în care acesta s-a aflat în Penitenciarul nr.17 Rezina în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 22.04.2024, s-a corectat eroarea admisă mecanic în încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18.04.2024 (dosarul nr. 21 rji-6/2024, 1-24004033-38-21 ji-09012024-1), referitor la data emiterii sentinței de condamnare a lui Cebotari Ruslan, prin modificarea sintagmei „08.06.2023” cu sintagma corectă „06.07.2023”, conform textului din partea introductivă a sentinței nominalizate.

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul Penitenciarului nr.17 Rezina Veaceslav Dascal, în termen a contestat încheierea sus-menționată cu recurs și a solicitat admiterea cererii de recurs și casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18.04.2024, cu pronunţarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Cebotari Ruslan ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţie cu reducerea pedepsei. ca fiind neîntemeiată, nefondată, precum și tardiv înaintată.

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursurilor, declarat de către administrația Penitenciarului nr. 18 Brănești, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Cercetând materialele cauzei deduse judecății, verificând încheierea contestată prin prisma motivelor de recurs invocate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondate recursurile declarate și a menține încheierea primei instanțe, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul penal reiterează următoarele circumstanțe de fapt:

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 06.07.2023, Cebotari Ruslan ***** a fost recunoscut vinovat și condamnat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.199 alin. (2) lit. a), art.187 al.(2) lit.b), e), art.186 al.(2) lit.b), d), art.186 al.(2) lit.d), art.186 al.(2) lit.d), conform art.84 al.(1) și art.84 al.(4) Cod penal RM şi cu aplicarea prevederilor art.364[1] din Codul de procedură penală, i s-a stabilit acestuia pedeapsa, sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, care, potrivit art.72 alin.(3) din Codul penal, urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis. Termenul de executare a pedepsei cu închisoarea în privința lui Cebotari Ruslan *****, s-a dispus a fi calculat din 06.07.2023.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 13 aprilie 2023, a fost admisă parțial plângerea condamnatului Cebotari Ruslan înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului.

S-a constatat faptul că, condamnatul Cebotari Ruslan, a fost deținut, cu statut de condamnat în Penitenciarele: nr.11 Bălți în perioadele 10.12.2019-03.02.2020;16.03.2020- 19.03.2020; 01.11.2021-16.05.2022 și 06.06.2022-19.12.2022 și nr. 17 Rezina, în perioada 19.12.2022-13.04.2023, timp de 597 (cinci sute nouăzeci și șapte) zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Cebotari Ruslan, născut la *****, cu 59 (cincizeci și nouă) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarele nr.11 Bălți și nr. 17 Rezina, în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO.

În privința perioadei rămase de 7 (șapte) zile, calculate în condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a acordat cu titlu de compensare condamnatului Cebotari Ruslan, suma de bani în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei, adică, câte o unitate convențională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Solicitarea din cerere privind aplicarea art.385 alin. (5) CPP, în partea ce ține de deținerea lui Cebotari Ruslan, în condiții contrare art. 3 CEDO în P-11 Bălți, cu statut de prevenit, în perioada 08.11.2019 până la 10.12.2019, s-a respins, pe motiv

că urma a fi depusă în instanța care a examinat cauza pe fond, nefiind competența judecătorului de instrucție de a o examina.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13.05.2023 s-a respins ca fiind nefondat recursul administrației instituției penitenciare nr.17 Rezina și s-a menținut fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei Sediul Rezina din 13 aprilie 2023.

Potrivit raportului nr.2/2662024 din 05.02.2024, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.17 Rezina, în privința condamnatului Cebotari Ruslan, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 08.07.2021, iar sfârșitul executării pedepsei la 04.07.2024. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: Penitenciarul nr.11 Bălţi, perioada 08.11.2019-03.02.2020; Penitenciarul nr.6 Soroca, perioada 03.02.2020 - 16.03.2020; Penitenciarul nr.11 Bălţi, perioada 16.03.2020 - 19.03.2020; Penitenciarul nr.6 Soroca, perioada 19.03.2020-01.11.2021; Penitenciarul nr.16 Pruncul, perioada 16.05.2022 - 06.06.2022; Penitenciarul nr.11 Bălţi, perioada 06.06.2022-19.12.2022; Penitenciarul nr.17 Rezina, perioada 19.12.2022 - 14.06.2023; Penitenciarul nr.11 Bălţi, perioada 14.06.2023 - 04.07.2023; Penitenciarul nr.17 Rezina, perioada 04.07.2023 - 04.09.2023; Penitenciarul nr.16 Pruncul, perioada 04.09.2023 - 12.09.2023; Penitenciarul nr.17 Rezina, perioada 12.09.2023 – prezent (05.02.2024).

Cu referire la încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18.04.2024, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis plângerea condamnatului Cebotari Ruslan împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind constatarea faptului că Cebotari Ruslan a fost deţinut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr. 17 Rezina în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Cebotari Ruslan pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 17 Rezina, în calitate de condamnat, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție.

Conform art.3 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

Conform art. 473[2] alin. (1) Cod Procedură Penală, *plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care,*

conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.

Conform prevederilor art. 473[2] alin. (3) CPP, *condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

Conform prevederilor art. 473[4] alin. (4) CPP, *În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate, Cebotari Ruslan s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

Administrația Penitenciarului nr.17 Rezina mai pretinde că Cebotari Ruslan nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind asigurat cu minimul de întreținere.

Argumentul recurentului, Colegiul penal îl apreciază ca nefondat, în acest sens, menționând prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții*.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat că atunci când suprapopularea

dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spațiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituțiilor penitenciare, precum că: Cebotari Ruslan s-a aflat în instituțiile penitenciare în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Respectiv, Colegiul penal, la fel ca și judecătorul de instrucție, consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Cebotari Ruslan pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Totodată Colegiul penal indică, că prin încheierea Judecătoriei Orhei Sediul Rezina din 18.04.2024 s-a redus pedeapsa condamnatului Cebotari Ruslan *****, stabilită prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 06.07.2023, **cu 33 zile, pentru perioada de 321 zile,** în care acesta s-a aflat în Penitenciarul nr.17 Rezina în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Potrivit art.473/2 al.(3), (4) CPP RM, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească.

Colegiul penal în acest aspect indică, că nu poate însuși raționamentul judecătorului de instrucție referitor la reducerea pedepsei condamnatului Cebotari Ruslan *****, stabilită prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 06.07.2023, **cu 33 zile, pentru perioada de 321 zile,** în care acesta s-a aflat în Penitenciarul nr.17 Rezina în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, or, instanța urma să reducă termenul pedepsei în privința condamnatului Cebotari Ruslan cu 32 zile precum și să lase 1 (una) z care nu poate fi împărțită la 10 conform prevederilor art.473/4 al.(4) Cod de procedură penală, la executarea în continuare a pedepsei penale sub formă de închisoare.

Subsecvent, instanța de recurs în susținerea poziției sale va trece în revistă că Legiuitorul RM, prin adoptarea mecanismului compensator nu a urmărit instituirea la examinarea a fiecărei plângerii contrare art.3 CEDO, pentru perioada care nu poate fi împărțite la 10 zile de detenție, compensarea bănească a persoanelor aflate în custodia statului, or chestiunea dată în asigurarea interesului public, urmează a fi tratată în mod distinct, adică de a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei, cu ulterioara lor examinare în procedură separată în ordinea art.473/2 CPP.

Însă, în această ordine de idei Colegiul penal notează, că potrivit informației oferite de către administrația Penitenciarului nr.17 Rezina, condamnatul Cebotari Ruslan a fost eliberat din Penitenciarul nr.17 Rezina la 31.05.2024 după executarea pedepsei.

Reieșind din cele invocate, circumstanțele constatate de instanța de recurs nu mai au relevanță, astfel că nu este oportun ca instanța de recurs să se expună asupra acestora, dat fiind că a decăzut necesitatea expunerii asupra acestuia, or condamnatul Cebotari Ruslan a fost eliberat din instituția penitenciară la data de 31.05.2024.

În continuare, Colegiul remarcă, că este neîntemeiată soluția instanței și în partea perioadei de detenție constatată de către instanța de fond, în care condamnatul s-a deținut în Penitenciarul nr. 17 Rezina în condiții inumane și degradante.

Așadar, Colegiul penal conchide că la examinarea plângerii condamnatului, judecătorul nu a respectat normele procesuale pertinente cazului din speță, nu a verificat și elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, eronat calculând perioada deținerii condamnatului Cebotari Ruslan în Penitenciarul nr. 17 Rezina în calitate de condamnat.

În acest context, se atestă că în partea motivată a încheierii, cât și în partea dispozitivă a acesteia, instanța a reținut că potrivit materialelor cauzei, Cebotari Ruslan s-a deținut în Penitenciarul nr. 17 Rezina în perioada 19.12.2022-13.04.2023 (perioada inclusă în încheierea judecătoriei Orhei, sediul Rezina din

13.04.2023 (14.04.2023) – 14.06.2023; perioada din 04.07.2023-04.09.2023 și din 12.09.2023 pînă la 18.04.2024 – data adoptării încheierii recurate, în calitate de condamnat.

Totodată, la baza încheierii din **18.04.2024**, instanța a luat ca reper raportul administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina nr. 2/2662024, întocmit la **05.02.2024** conform art. 473[3] alin. (2) CPP în care au fost elucidate condițiile de detenție în care s-a aflat condamnatul Cebotari Ruslan anume în perioada 08.11.2019 până la 05.02.2024, data întocmirii raportului.

În așa mod, Colegiul penal conchide că prima instanță eronat a reținut în încheiere faptul deținerii lui Cebotari Ruslan în Penitenciarul nr. 17 Rezina în condiții contrare art.3 CEDO în perioada de la 05.02.2024-18.04.2024, urmând a fi luat în considerație faptul că de la 05.02.2024 - data când a fost întocmit raportul, și până la 18.04.2024 – data pronunțării încheierii, a trecut o perioadă de timp de aproximativ 2 luni, iar instanța nu dispunea de un raport al administrației penitenciarului pentru evaluarea condițiilor de detenție în această perioadă de timp.

Astfel, în lipsa raportului întocmit conform art. 473[3] alin. (2) CPP, prima instanță nejustificat a inclus perioada 05.02.2024-18.04.2024 în termenul deținerii condamnatului în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în Penitenciarul nr. 17 Rezina în calitate de condamnat.

Astfel, reieșind din aceiași circumstanță, că condamnatul Cebotari Ruslan a fost eliberat din instituția penitenciară la data de 31.05.2024, Colegiul penal doar va menționa faptul dat, pentru evitarea admiterii unor astfel de erori pe viitor și va dispune respingerea recursul declarat ca fiind nefondat, cu menținerea încheierii instanței de judecată ca fiind legală și întemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 17 Rezina Veaceslav Dascal declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 18 aprilie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Cebotari Ruslan ***** înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se respinge ca nefondat, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Ion Talpa

Judecători: Ecaterina Arseni

Oxana Mironov